

### Liste over høringsvar Naboskabsstrategien 2013-2017

Nr.	Organisation
1	Fagligt Internationalt Center (FIC)
2	International Media Support (IMS)
3	Cross Cultures Project Association (CCPA)
4	Mission East
5	International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA)
6	Danmarks Statistik
7	Save the Children
8	Økonomi- og Indenrigsministeriet
9	Grønlands Selvstyre
10	AIDS-Fondet
11	INFONOR
12	Rehabiliterings- og Forskningscenteret for Torturofre (RCT)
13	Erhvervs- og Vækstministeriet
14	Nordisk Miljøfinansieringsselskab (NEFCO)
15	Dansk Røde Kors

København, den 22.oktober 2012.

## Høringssvar: Ny strategi for Naboskabsprogrammet

FIC/ Fagligt Internationalt Center/ Forum for International Cooperation har følgende kommentarer til det udsendte forslag til ny strategi for Naboskabsprogrammet.

FIC finder generelt, at det er en god idé med en ny strategi for Naboskabsprogrammet.

### Kommentarer til de enkelte afsnit:

#### 1. A European Neighbourhood on the move.

Vi foreslår, at der under: "major objectives" på side 4 øverst også tilføjes: "Preparation for full participation in the European integration process by the states/public sector, private sector, citizens and civil society organizations".

Selvom det i afsnittets tekst fremhæves, at de danske naboskabsprogram aktiviteter er et led i EU's udvidelsesproces, så er det vigtigt, at alle mål og aktiviteter, som led i programmet fastholder dette perspektiv. Vi finder at strategi udkastet er for svagt på det Europapolitiske område i forhold til traditionelle ulandsudviklings målsætninger. Tilpasningen til Aqoi Communautaire og EU's politik på specifikke områder, er jo det, som er pejlemærket for initiativerne. Både når det gælder good governance, demokratisk udvikling/ rettigheder er Lissabontraktaten og Chartret for fundamentale rettigheder centrale elementer. Når det gælder job creation, energieffektivisering og grøn teknologi, så er EU 2020 strategien, men også EU Klimastrategien, EU energieffektiviserings direktivet m.v. afgørende elementer. Den danske assistance via Naboskabsprogrammet, så selvfølgelig fremme de nævnte formål, men den europæiske vinkel skal være langt stærkere, for opnåelse af de satte mål kan ikke nås løsevet herfra.

#### 2. Building Democracy and good governance

Fokus i vores høringssvar er på afsnittet: Civil Society Organisations. Afsnittets intentioner er fine nok for udviklingen af CSO'er/NGO'er i hvert enkelt land, for efter årevis med ét-parti-styre og få år med formelt demokrati, er der et skrigende behov for at styrke deres kapacitet og rolle i samfundene. Der er ligeledes hos offentlige myndigheder, hos politikere og andre et behov for at få skabt en større forståelse for betydningen af et stærkt civilsamfund og aktiv inddragelse af borgerne.

På Balkan, hvor en borgerkrig splittede det tidligere Jugoslavien i mange nye lande, er det for fremtiden på Balkan, og disse landes integration i Europa, af afgørende betydning, at samarbejdet og en organiseret kapacitet bygges op af civilsamfundsorganisationerne på tværs af de nye nationale grænser. Vi skal derfor anbefale af regionale Balkan civilsamfunds organisations initiativer støttes. I den sammenhæng skal vi i øvrigt henviser til, at vi finder det alt for afgrænset, at der i Afsnit 4. Focusing on Selected Countries under Western Balkan-delen kun tales om 3 lande, heraf kun 2 med udgangspunkt i det tidligere Jugoslavien. Netop for Kosovo og Bosnien-Herzegovina er relationerne til

Serbien, men også Albanien af afgørende betydning. Se i øvrigt argumentationen under pkt. 4.

Endelig så skal vi foreslå, at der skal der kunne støttes en særlig indsats for, at civilsamfunds organisationer i det vestlige Balkan og østlige partnere, kan integreres aktivt i europæiske civilsamfundsorganisationer. Erfaringen er, at når organisationer i lande integreres med lignende organisationer i andre europæiske lande, samt på Europa-niveau, så sker der en naturlig og vedvarende integrationsproces, der sker en videns- og erfaringsoverførsel, og der opnås over tid en ligeværdig deltagelse. Når civilsamfundsorganisationer skal bygges op kapacitetsmæssigt, herunder sikre sig et bæredygtigt medlems- og finansielt grundlag, er der ofte få midler og de helt nære ting må prioriteres, mens det kniber med midler til at opbygge en regional kapacitet og at blive integreret på europæisk niveau.

Erfaringen fra den store EU udvidelse i 2002 viser dette. Men erfaringen fra 2002, hvor landene, da de blev opraget som fuldgyltige medlemmer, blev anset for 100 % klar til EU medlemskabet, var/er, at civilsamfundsorganisationerne i de nye EU lande reelt blev ladt i stikken. Pludselig forsvandt fokus på dem. Støtten til opbygning af civilsamfundsorganisationernes kapacitet faldt helt eller delvist bort. Og resultatet i en række af de nye EU lande har været, at civilsamfundsorganisationerne er blevet svækket. Taget i betragtning, at demokratiperioden i disse lande var kortvarig efter et par generationers ét-partisystem, var det, efter vores opfattelse for idealistisk naivt at tro, at fuldt EU medlemskab med opfyldelse af de formelle kriterier, også betød, at der var sket så grundlæggende reelle forandringer i mentalitet og adfærd i disse samfund, så civilsamfundsorganisationer havde opnået et stærkt fundament, og resten af samfundet helt naturligt respekterede dette. Sådan har virkeligheden desværre ikke vist sig at være.

Derfor er det vigtigt, at disse erfaringer tages med i den nye strategi for Naboskabsprogrammet. Der skal være et flerårigt perspektiv for indsatsen i de enkelte lande, regionalt og europæisk. Behovet for at få opbygget denne kapaciteten på civilsamfundsområdet i god tid før EU medlemskabet, er derfor stort.

Erfaringerne både fra Demokratifondsprojekter og integrationen af Øst- og Centraleuropa slutningen af 1989 til 2002, er også, at skal civilsamfunds organisationer (men også offentlige myndigheder osv.) opbygges kapacitetsmæssigt, og forberedes bedst muligt til de nye samfundsforhold og integrationen i Europa, så er det ikke nok at foretage kapacitetsopbygningen i det enkelte land, for det verdensbillede, som de fleste deltagere har, er det hverdagsbillede de kender fra eget land. Det bliver en blokering, eller i hvert fald en begrænsning i kreativiteten og den innovative kraft til at se nye muligheder og perspektiver og skabe en ny udvikling.

Fra 1989 til 1998 havde jeg som international sekretær i SID (nu 3f) ansvaret for uddannelse (1-2 ugers kurser) af 2.500 personer fra Øst- og Centraleuropa i Danmark om samfunds- og arbejdsmarkedsforhold, samt for række projekter i Albanien, Rumænien, Rusland, de baltiske lande. Erfaringen var, at skulle der hos deltagerne skabes et nyt virkelighedsbillede, som kunne styrke deres innovative kapacitet til at skabe forandring, så var det en forudsætning, at de oplevede en ny virkelighed, og det gjorde de ved uddannelsesdelen i Danmark. Undervisning om samme temaer i landene, uden mulighed for at kunne vise det i praksis, fik deltagerne til at tro, at de blev bildt noget ind. Her spillede det billede ind, der i øst bevidst politisk var forsøgt skabt af vest. Derfor er det af helt afgørende betydning, at delelementer af en kapacitetsopbygning af landenes civilsamfundsorganisationer også kan ske i Danmark, fordi effektiviteten heraf, trods dyrere omkostningsniveau i Danmark, er markant større end en aktivitet alene i det enkelte land. Det er i øvrigt også vores erfaring fra en lang række udviklingsprocesser, hvor der skal skabes en større forandringsproces.

Samtidig er det erfaringen, at en tæt relation mellem en CSO/NGO her og i et land, hvor kapaciteten skal opbygges og en forandringsproces gennemføres, er af afgørende

betydning. Det sikrer en langvarig personlig og organisationsmæssig relation, og en videns overførsel, som er konkret, autentisk og "sætter kød og blod" på det at være demokratisk aktiv i en organisation – den personlige og menneskelige dimension sikres.

Da der samtidig er tale om integration i Europa, skal det anbefales, at delelementer af en kapacitetsopbygning af civilsamfundet også skal kunne gennemføres i Bruxelles, fordi få dages uddannelse i tilknytning til EU institutionerne og europæiske civilsamfundsorganisationer har en forandringseffektivitet, som også fremskynder kapacitetsopbygningen.

Vi skal i øvrigt særskilt pege på, at der på to områder er et særligt behov, men også store muligheder i at styrke civilsamfundsorganisationer, som led i at forfølge realiseringen af strategiens mål.

Vi skal her fremhæve behovet for at styrke kapaciteten i unges organisationer, fordi de hurtigt tilegner sig ny viden og kan være en utrolig stærk organiseret forandringskraft.

Vi skal samtidig fremhæve behovet for at styrke kapaciteten hos de sociale parter – fagbevægelsen og arbejdsgiverne, for at skabe et velfungerende arbejdsmarked, inklusiv de arbejdsmarkedspolitiske instrumenter, der skaber stabilitet, flexicurity, men også bidrager aktivt til en beskæftigelsesstrategi, inklusiv en erhvervsuddannelsesstrategi, som løfter kompetenceniveauet som et led heri, for at matche nye beskæftigelsesmuligheder med en arbejdsstyrke med de nødvendige kompetencer og kvalifikationer. Danmark har her noget særligt at byde på, som også er anerkendt i EU.

På erhvervsuddannelsesområdet er den danske erfaring med inddragelse af arbejdsmarkedets parter i tilrettelæggelsen af uddannelsesindsatsen vigtig, fordi det sikrer en sammenhæng mellem virksomhedernes behov og uddannelsesindholdet, og dermed også beskæftigelsesmulighederne.

### **3. Promoting Economic Development**

I dette afsnit skal der også henvises til det nederste afsnit ovenfor.

Under punktet om Energi effektivitet, skal det ikke blot fremhæves, at Danmark har den teknologiske ekspertise, men også med "grønne erhvervsuddannelser", som er relevante at få introduceret i landene, fordi det lærer bygningshåndværkerne direkte, hvad og hvordan der opnås de ønskede resultater.

Vi skal foreslå, at det særskilt fremhæves, at en indsats mod ungdomsarbejdsløsheden skal være et indsatsområde.

### **4. Focusing on Selected Countries**

Eastern Partners: Vi finder valget af Belarus, Ukraine, Moldova og Armenien helt relevante, men skal dog pege på, at Georgien også kan have relevans.

Western Balkans: Vi finder det yderst relevant, at Albanien er blandt de udvalgte lande. Vi finder det også yderst relevant, at Bosnien-Herzegovina og Kosovo er udvalgte lande. Vi forstår, at GDI per Capita er brugt som afgrænsning. Og vi har noteret os, at der i begrænset omfang er mulighed for en indsats i Serbien.

Vi finder, at der er tale om en afgrænsning af lande i det vestlige Balkan, som er alt for snævre i forhold til at få løftet regionen jf. hovedmålsætninger og gjort klar til integration i Europa. Alle lande, som er udløbere af det i det tidligere Jugoslavien, er principielt yderst relevante, som indsatslande. Serbien er en nøglespiller i det vestlige Balkan, og det vil efter vores opfattelse være en politisk historisk fejltagelse, at Serbien ikke får en større

placering i indsatsen på det vestlige Balkan. Det skal være en aktiv del af forandringsprocessen. Skal der ske begrænsning af, hvad kan støttes i Serbien, så skal vi foreslå, at der i hvert fald kan ydes støtte til en kapacitetsopbygning af civilsamfundsorganisationer i Serbien, og deres samarbejde med andre lignende organisationer i det vestlige Balkan og i Europa.

FYR og Montenegro er også relevante – i hvert fald i et regionalt og europæisk perspektiv.

Slovenien er for længst optaget i EU, og kan derfor godt udelukkes. Kroatien bliver snart nyt EU medlem, men behovet for at styrke deres civilsamfunds kapacitet er forsat tilstede, og i forhold til det regionale og europæiske perspektiv, bør det også være muligt.

Vi foreslår konkret, at der for eksempel sker en åremålsafgrænsning af indsatsen fra land til land i forhold til de vestlige Balkan landes medlemskab af EU, men at samme afgrænsning ikke sættes for civilsamfundsorganisationernes regionale kapacitetsopbygning og integration i europæiske organisationer.

Rusland og Tyrkiet: afgrænsning af støtte er for så vidt ok, dog skal det foreslås, at fokus her er på Tyrkiet, fordi de forhandler EU medlemskab, og at indsatsen koncentrerer støtte til kapacitetsopbygningen af tyrkiske civilsamfundsorganisationer. I kraft af historie, kulturelle og religiøse relationer til store befolkningsgrupper i det vestlige Balkan, kan en inddragelse af Tyrkiet i visse sammenhænge være relevant, og det skal derfor være en konkret mulighed i programmet.

#### 5. Allocating Funds

Med henvisning til ovennævnte skal et anbefales, at Naboskabsmidlerne ikke bare bliver en slags budgetstøtte til de udvalgte lande, for så opnås ikke, hvad er beskrevet ovenfor. Og civilsamfundsorganisationernes kapacitet vil ikke kunne opbygges som ønsket nationalt og regionalt, og integrationen i europæiske civilsamfundsorganisationer ikke opnås.

Erfaringer fra en række EU bevillinger på Balkan, hvor midlerne fordeles lokalt, er, at mange organisationer har svært ved at få del i midlerne. Samtidig giver det ikke tilstrækkelig plads til et tæt samspil med andre landes og europæiske civilsamfundsorganisationer.

Danske CSO'er/NGO'er skal kunne være direkte aktører i et ligeværdigt samspil med tilsvarende organisationer i de udvalgte lande.

#### 6. Creating Dynamic Partnerships

Vi er helt enige i, at forudsætningen for succes af den nye Naboskabs Strategi er stærke partnerskaber. På civilsamfundsområdet kan det ikke understreges kraftigt nok, at skal det lykkes, så skal der dannes stærke partnerskaber mellem organisationer i landene, i Danmark og med en europæisk kobling. Vi finder, at den foreslåede proces ikke levner plads til at inddrage alle relevante aktører til at skabe dynamiske partnerskaber, men at midlerne fordeles ret styret. Vi skal anbefale en mere åben proces.

#### Andet

Menneskerettigheder, demokrati og aktivt medborgerskab spiller i Lissabon-Traktaten og i Chartret for fundamentale rettigheder en stadig mere central rolle. EU har gjort 2013 til det Europæiske År for borgerrettigheder. I strategien bør indgå, at aktivt medborgerskab er en vigtig forudsætning for at nå de satte mål, og få aktive civilsamfundsorganisationer til at fungere.

## Fakta om FIC

Organisationstype: Landsdækkende non-profit organisation

Dansk navn: Fagligt Internationalt Center

Engelsk navn: Forum for International Cooperation

Stiftelsesår: 1995

Organisation: Kollektive og individuelle medlemmer, som samlet pt. repræsenterer i alt 101.500 medlemmer. Landsdækkende bestyrelse, regionale udvalg, FIC SOLIDAR Ungdomsnetværk og FIC Globale Seniorer International

Hovedaktivitetsområder:

- Europadebat og oplysning i Europa. FIC er den eneste danske organisation, der har et samarbejde med Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen om et stort uddannelsesprogram for danske organisationer - i Danmark og i Bruxelles. Ved udgangen af 2012 er der uddannet knap 1.000 organisationsfolk i europæiske forhold. FIC stod for Ungdommens EU Topmøde 2012 samt en række andre større oplysningsprojekter om Europa.
- Europæiske samarbejdsprojekter om bl.a. ungdomsarbejdsløsheden i Europa, demografiske forandringer, livslang læring, kompetenceløft, Grundtvig og Leonardo samt Aktive unge projekter, sociale dialog og styrkelse af civilsamfundsorganisationers rolle.
- Internationale udviklingsprojekter. Pt. primært i Østafrika.

International tilknytning: Medlem af SOLIDAR, som er et europæisk netværk af 60 organisationer med aktiviteter i 90 lande.

### Yderligere oplysninger

Kan fås ved henvendelse til undertegnede Claus Larsen-Jensen på [claus.larsen-jensen@fic.dk](mailto:claus.larsen-jensen@fic.dk), mobil: +45 2759 4033 eller til Dijana Omerbasic på [dijana.omerbasic@fic.dk](mailto:dijana.omerbasic@fic.dk)

Med venlig hilsen

  
Claus Larsen-Jensen  
Direktør

International Media Support (IMS) contribution to the:  
**DRAFT STRATEGY FOR THE DANISH NEIGHBOURHOOD PROGRAMME 2013-17**

<p><b>Page 3, para 5, line 3:</b> IMS suggest “the recognition of a free press” (not simply <i>acceptance</i>)</p>
<p><b>Page 4 – bullet 1:</b> IMS suggest including “<i>strengthening of civil society [and independent media]</i>”</p>
<p><b>Page 5, para 2:</b> IMS suggest to include: <i>Support to effective public administration</i> including support to independent media [...] where media development assistance can contribute to the creation of independent journalism which can shed light to how public expenditure and funds are administered, i.e. providing a window to the citizens and a more transparent administration of public funds. Just as freedom of expression supports all other freedoms, media development assistance, supports all other development assistance.</p> <p>OR</p> <p><b>Page 5, para 3:</b> <i>Civil society [and a free press] enables citizens to pursue their rights and interests – including social and economic rights – and contributes to inclusiveness and cohesion in society.</i></p>
<p><b>Page 6, para 1:</b> IMS suggest including: <i>Assistance could encompass the conduct of surveys and hearings, facilitation of mediation and confidence building between conflicting partners, [support to conflict sensitive journalism], and support to regional cooperation.</i></p>
<p><b>Page 7, para 3, line 7:</b> IMS suggest: <i>Armenia has been selected as [a] priority country in the Caucasus for the Danish Neighbourhood Programme 2013-17. [Instead of “the only”]</i></p>
<p><b>Page 8, para 7, line 4:</b> IMS suggest including: <i>civil society organisations, private businesses, research institutions, [media and journalists associations] and networks.</i></p>
<p><b>Page 9, para 2:</b> IMS suggest including: <i>The Neighbourhood Programme will be implemented by public and private partners [and NGOs] of both Danish, regional and international origin.</i></p>
<p><b>Page 9, para 3, line 1:</b> IMS suggest deleting <i>private</i>.</p>
<p><b>Page 9, bullet 3:</b> IMS suggest including: <i>Openness, trust, and mutual respect and learning will be at the core of the partnerships, recognizing the different and complementary roles of all actors – especially EU’s Neighbourhood Policy. [International donor coordination is considered a priority]</i></p>
<p><b>Page 11, para 2, line 7:</b> IMS suggest including: <i>Support of a strong and independent civil society [and independent media are] fundamental when applying a human rights-based approach since the civil society [and independent media] often give voice to the most vulnerable and marginalised people.</i></p>
<p><b>Page 16:</b> IMS suggest including: <i>A fact box on what was achieved in Azerbaijan during the past phase, vis-à-vis the provision of a public platform for dialogue between media, civil society and authorities, through the establishment of the Azerbaijan Media Center.</i></p>

Til Udenrigsministeriet  
Asiatisk Plads 2  
Att. EUN



Brøndby d. 22. oktober 2012

### CCPA's bemærkninger til ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013 – 2017

CCPA er som bekendt en organisation eller snarere et netværk, der blev startet i 1998 og som via folkelig idræt – især programmet Open Fun Football Schools – medvirker til at fremme fred, stabilitet og samarbejde i konfliktramte områder på Balkan, i Kaukasusregionen, i CEC og i Mellemøsten.

I de forløbne 14 år har flere end 300,000 piger og drenge fra 7-14 år deltaget i Open Fun Football Schools. Yderligere har over 500,000 børn deltaget i kortvarige CCPA-aktiviteter. CCPA's aktiviteter er blevet organiseret i samarbejde med lokale partnere. Alene i 2011 omfattede CCPA's program bl.a. konkrete samarbejdsaftaler med 325 lokale kommuner, 384 lokale fodboldklubber, 464 lokale folkeskoler og 111 CSO's og lokale aktører. Flere end 50,000 lokale frivillige ledere og trænere har gennem årene gennemført CCPA's konkrete aktiviteter, heraf har CCPA uddannet over 28,000 frivillige ledere og trænere på regionale og multietniske seminarer af 3-5 dages varighed. Til finansiering af Open Fun Football School programmet har CCPA modtaget støtte fra statslige, private og lokale sponsorer på i alt ca. 150 mill.dkk.

Det er på baggrund af disse erfaringer, at CCPA ønsker at fremkomme med følgende bemærkninger til udkastet til ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017.

#### Ad 1. A European Neighbourhood on the Move

På samme måde som den oprindelige målsætning for EU-samarbejdet er skabelse af fred, stabilitet og samarbejde i Europa, burde denne målsætning fremhæves kraftigere i det indledende afsnit. Fred, stabilitet og samarbejde i Europa er vel det overordnede udviklingsmål i såvel EU's og Danmarks naboskabsstrategi, som man gennem demokrati, god regeringsførelse samt økonomisk udvikling sigter på at nå.

#### Ad 2. Building Democracy and Good Governance

Der er ingen tvivl om, at der er stort behov for at styrke demokratiet og de demokratiske institutioner i naboskabslandene, herunder ikke mindst de offentlige institutioner og den offentlige administration.





Strategien fremhæver også med rette betydningen af et stærkt og uafhængigt civilsamfund som et effektivt middel til at styrke demokratiet og til at inddæmme latente etniske og religiøse konflikter.

CCPA's erfaring er, at mange af bestræbelserne på at støtte offentlige og private institutioner ofte har givet begrænsede eller ingen synlige resultater på grund af træghed eller modvilje hos lokale og især nationale myndigheder. Selvfølgelig har aktiviteter, der gennemføres med en "top-down-approach" sjældent negative virkninger, men de bør efter CCPA's mening i højere grad suppleres med aktiviteter, der drives frem ved hjælp af en "bottom-up-approach" med bred folkelig forankring. Dette gælder især for aktiviteter, der arbejder på tværs af nationale, etniske, politiske eller religiøse grænser. Ellers risikerer man at komme til at cementere grænserne og konflikterne i stedet for at nedbryde dem.

Dannelse af idrætsforeninger og andre folkelige foreninger er en betydningsfuld måde, hvorpå civilsamfundet kan arbejde på tværs af de latente etniske, politiske og religiøse konflikter og samtidig styrke nyttige relationer mellem civilsamfundet og den offentlige sektor - skole, politi og andre lokale og nationale myndigheder.

Et problem der slet ikke er berørt i udkastet til strategi, men som er af stigende betydning for mulighederne for at skabe demokrati og god regeringsførelse, er den voksende kriminalitet – ikke mindst blandt ungdommen – som følge af den økonomiske krise og den stigende arbejdsløshed. Kriminologers forskning over det meste af Europa peger samstemmende på, at strengere straffe og længere fængselsophold ikke løser kriminalitetsproblemer. Tværtimod. Mange eksperter peger endvidere på, at kriminalitet kan være direkte konfliktskabende i områder med etniske og sociale problemer, ligesom ungdomskriminalitet er et naturligt led i fødekæden til den omsiggribende organiserede kriminalitet.

I denne sammenhæng er det CCPA's erfaring, at forebyggende indsatser i et *formaliseret og koordineret samarbejde* mellem sports-sektoren/CSO's, skole sektoren, sociale myndigheder og politi i lighed med det danske SSP-arbejde vil kunne medvirke til at reducere dette problem. I CCPA's optik bygger den danske SSP-model således på nogle af de grundlæggende principper, der bør stå centralt i Danmarks bestræbelser på at fremme demokrati og god regeringsførelse og som vi af erfaring fra Open Fun Football Schools programmet ved virker: a) koordinerede tvær-sektorale indsatser; b) bottom-up-approach; c) dialog og samarbejde.

### Ad 3. Promoting Economic Development

Det er klart, at økonomisk udvikling er af fundamental betydning for at afskaffe fattigdom og forbedre levevilkårene i alle de lande naboskabsprogrammet omfatter. Man bør dog ved tilrettelæggelsen af sektor-programmerne være opmærksom på risikoen for at cementere de etniske og politiske spændinger ved eksempelvis at støtte en økonomisk udvikling, der ikke sikrer samarbejde på tværs af nationale grænser og de politiske og lokale entiteter.

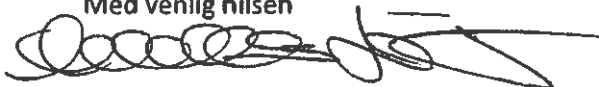
**Ad 4. Focusing on Selected Countries**

Man kan intet indvende imod den foreslåede prioritering for Vest Balkan. Især Bosnien Hercegovina bør i CCPA's øjne have en central placering, idet udviklingen i de seneste år har gået i den forkerte retning. Man kan dog måske beklage, at Makedonien, trods de store problemer mellem makedonere og de makedonske albanere, som det eneste land aldrig har fået nævneværdig støtte fra det danske naboskabsprogram.

**Ad 6. Creating Dynamic Partnerships**

Selvom CCPA's hidtidige aktiviteter har skabt klare resultater i form multietniske aktiviteter på tværs af nationale, etniske, religiøse og sociale skel samt medvirket til dannelsen af flere end 1600 nye sportsklubber i naboskabslandene kan sådanne brede folkelige aktiviteter med sigte på fred og stabilitet selvsagt ikke konstateres og måles på samme måde som f.eks. resultatet af økonomiske udviklingsprojekter. - Det ville i givet fald kræve langt mere dybtgående og velfunderede evalueringer end de evalueringer, det har været muligt at gennemføre.

Med venlig hilsen



Anders Levinsen  
direktør

## **Comments Mission East on ‘Strategy for the Danish Neighbourhood Program 2013-17’**

Mission East Danish finds this draft strategy a comprehensive document with the 2 key objectives ‘Democracy and good governance’ and ‘Economic development’ very much relevant for the needs of Armenia. We share the vision of this draft DNP that building democracy and good governance, promote equal rights and opportunities for all, regardless of gender, religion, ethnicity, age, disability and sexual orientation is key to increase stability in the neighbourhood countries.

Mission East largely adheres to the key intervention area’s mentioned as tools to build democracy and good governance. Based on 20 years Armenia experience promoting human rights by defending the rights of persons with disability and HIV/AIDS we support the identified need for independent public Armenian institutions with a mandate to uphold human rights. In line with this draft DNP Mission East also believes that capacity building of the public sector leads to creating an accountable and effective public administration. This belief comes from our extensive experience in Armenia of integrating training and capacity building elements in all projects targeting national and local authorities, and successful promotion of reforms to national laws and policies

We also support the draft DNP in stating that a strong vibrant and independent civil society capable of holding authorities accountable is an essential part of a democratic society and have seen from own Armenia experience were have worked to build the capacity of and implement projects through more than 25 Local NGOs. This has resulted in the establishment of the Disability Advocacy Coalition, a platform for disability organisations in Armenia where these empowered and organised civil society actors can act as watchdogs and change agents.

Promotion and protection of the rights of men and women and minorities have been pointed out as key in this draft DNP but in addition we would like to add the need to ensure inclusion of vulnerable populations groups such as people with disability and women headed of households .

Mission East is concerned that too much emphasis is put on job creation within SME’s, but no mention is made of opportunities to improve household income through family or community based businesses. Many of the opportunities in Armenia for rural economic growth businesses involve changes in household and community level land use, agriculture and agri-processing. Exploiting these opportunities improves household income, but often without creating new jobs. As this DNHP is a program under the strategy “Right to a better life” the poverty orientation should be remembered , not only focusing on business promotion but also on household income promotion and both of the two objectives of the strategy has to be held together in order to create synergies and dynamic development.

As a Danish relief- and development organization Mission East supports the fact that this neighbourhood programme seeks to reinforce Denmark bilateral relations with the priority countries, including Armenia and that Danish expertise of organisations complying with Danida’s Aid Management Guidelines in this respect will be promoted as much as possible. In this respect and from our extensive experience elsewhere we can only stress the importance of on-going communication and creation of synergies between all parties and segments involved in a future DNP country intervention.



*International Work Group for Indigenous Affairs*

---

Copenhagen, 22 October 2012

### **Høring over ny strategi for Naboskabsprogrammet**

The International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA) would like to congratulate you for the draft Strategy for the Danish Neighbourhood Programme 2013-2017. We are particularly pleased with and interested in the focus on good governance and democracy, as well as the strong emphasis on a human rights based approach and we are looking forward to seeing the implementation of this approach.

IWGIA is an international non-governmental organization supporting indigenous peoples' organizations in their right to self-determination all over the world. IWGIA was founded in 1968 and has from the very beginning had a close relationship to Arctic indigenous organizations and institutions, as well as to the Danish government. As an organization with ECOSOC status, we are closely cooperating with the Greenland government and Denmark on indigenous issues at the UN and we have observer status to the Arctic Council.

IWGIA has given particular attention to the human rights situation of indigenous peoples in the Russian Arctic. Our work in Russia has been supported by the Danish Foreign Ministry since 2001, through grants administrated earlier by its East Support Office and today by its Neighbourhood Programme. Through this support, IWGIA has been able to establish a very strong and mutual partnership with the Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON), who is a Permanent Participant to the Arctic Council, as well as with smaller indigenous organizations in the European North, Siberia and Far East of Russia.

The support from the Danish Foreign Ministry to the indigenous peoples in Russia is crucial for improving their living conditions and particularly for their possibility to defend their human rights and their right to self-determination. Even though, the economic situation of the Russian Federation has developed substantially over the past 10 years, the human rights situation in the country, including that of the indigenous peoples, has become worse and civil society has come under increased pressure regarding its political freedom. Today, the political work of RAIPON is continuously monitored and recently pressure on individual indigenous human rights defenders has increased. This tendency of restricting the human rights of Russian citizens and civil society organizations is alarming.

Denmark has, at the same time, showed an increased interest in importing natural resources from the Russian Federation. Indeed, Denmark increases its import of natural gas from Russia by 50% in 2012. Most of the natural resources come from the Russian Arctic, which is the homeland of many of the indigenous peoples. The increased presence of extractive industries has strongly affected their traditional ways of life and their livelihoods and it is already jeopardizing the enjoyment of their rights as enshrined in the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples.

IWGIA was very pleased to receive the new Strategy for the Arctic 2011 – 2020 of the Kingdom of Denmark and to read about the Kingdom's renewed commitment to the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples and particularly its implementation. Furthermore, IWGIA would like to emphasize the importance of the Danish Strategy for Indigenous Peoples, which, together with the Arctic Strategy, is of great relevance to indigenous peoples in Russia. The neighbourhood programme is the only programme that provides financial support to projects supporting or implemented by indigenous peoples in Russia.

The draft neighbourhood strategy for 2013-2017 states that there will be given limited assistance for targeted interventions in Russia, particularly to civil society and the media. We welcome that the neighbourhood programme will not exclude Russia completely and that it particularly refers to civil society. However, we are concerned that indigenous peoples are not explicitly mentioned as a priority focus, as was the case in the strategy for 2008 - 2012. In the light of the Danish priority on indigenous issues, its strategy for indigenous peoples and the new Arctic strategy, and particularly in the light of the great importance that the Danish support played and still plays for the indigenous organizations in Russia:

**We recommend to include a specific reference to indigenous peoples in Russia as a focus of the neighbourhood programme in its support to interventions in the field of civil society in Russia.**

Further, the draft strategy states that assistance to Russia will be given on an ad hoc basis or as part of regional or thematic programmes. During recent years, project support to indigenous peoples in Russia has been given on a yearly basis and with short notice. This limits and jeopardizes long-term planning, strategic development of partnerships and the continuous and increasing strengthening and empowering of indigenous organizations in Russia. The human rights-based approach in the draft strategy stresses that "Support of a strong and independent civil society is fundamental when applying a human rights-based approach since the civil society often gives voice to the most vulnerable and marginalized people". We very much agree with this principle and we would therefore like to stress the importance of applying it for indigenous peoples in Russia.

**We recommend that the Strategy for the Danish neighbourhood programme includes a more long-term engagement and commitment with indigenous peoples.**

Attached to this letter, we send you a briefing note that outlines the specific results that Danish support to indigenous peoples in Russia has achieved during the past years, as well as includes concrete recommendations that were also presented at the dialogue meeting in March 2012.

We are looking forward to see the further development of the Strategy for the Danish Neighbourhood Programme 2012 – 2017 and would be happy to further contribute in our best capacity.

Sincerely yours,



Lola Garcia-Alix  
Director



Kathrin Wessendorf  
Program coordinator

## INDIGENOUS PEOPLES IN THE RUSSIAN FEDERATION

### Who are the indigenous peoples in Russia?

The Russian Federation is home to more than 100 different peoples. Of these, 41 are legally recognised as “indigenous, small-numbered peoples of the North, Siberia and the Far East”; others are still striving to obtain this status, which is conditional upon a people:

- having no more than 50,000 members;
- maintaining a traditional way of life;
- inhabiting certain remote regions of Russia;
- identifying itself as a distinct ethnic community.

A definition of “indigenous” without the numerical qualification does not exist in Russian legislation.

The small-numbered indigenous peoples number approximately 250,000 individuals in total and thus make up less than 0.2% of the Russian population. They traditionally inhabit huge territories stretching from the Kola Peninsula in the west to the Bering Strait in the east, covering around two-thirds of the Russian territory. Their territories are rich in natural resources, including oil, gas and minerals and they are heavily affected by large energy projects such as pipelines and hydroelectric dams.

### Legal framework in Russia for indigenous peoples

The small-numbered indigenous peoples are protected by Article 69 of the Russian Constitution and three federal framework laws: 1) On the guarantees of the rights of the indigenous small-numbered peoples of the Russian Federation (1999); 2) On general principles of the organization of communities [obshinas] of the indigenous small-numbered peoples of the North, Siberia and the Far East of Russian Federation; and 3) On Territories of Traditional Nature Use of the indigenous small-numbered peoples of the North, Siberia and the Far East of the Russian Federation (2001). These three framework laws establish the cultural, territorial and political rights of indigenous peoples and their communities. Implementation of the aims and regulations contained in these laws has, however, been complicated by growing political pressure and several subsequent changes to natural resource legislation and government decisions on natural resource use in the North.

Russia has not ratified ILO Convention 169 and abstained from voting in the UN General Assembly on the adoption of the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples.



Reindeer herder in Evenkia - Photo: Alexander Afanasiev

## Indigenous organization in Russia

The Russian Association of Numerically Small Indigenous Peoples of the North, Siberia and the Far East (RAIPON), established in 1990, represents 41 indigenous peoples of the North, Siberia and the Far East. RAIPON's mission is to protect their rights at the national and international level.

## Current problems

Although the economic situation of the Russian Federation has developed substantially over the past 10 years, the indigenous peoples in Russia remain extremely poor and their social and economic situation, as well as their life expectancy, is far below the national average.

In the Taimyr region, in the north of Krasnoyarsky Krai, income from the sale of hunting, fishing and reindeer herding products amounts to approximately 4,100 roubles a month while the minimum subsistence for this region in 2010 was 11,313 roubles. Commodity prices in the Russian north are extremely high. Reindeer herders in Tukhardskaya and Noskovskaya Tundras and Karaul village earn 3,000-4,000 roubles a month while the average monthly salary in the region is approximately 30,000 roubles.

With regard to human and civil rights over the last 10 years, the human rights situation in the country, including that of the indigenous peoples, has become worse and civil society has come under in-

creasing pressure regarding its political freedom. Today, the political work of RAIPON is continuously monitored and pressure on individual indigenous human rights defenders is increasing. This tendency towards restricting the human rights of Russian citizens and civil society organizations is alarming.

Indigenous peoples live on lands rich in natural resources, such as oil and gas, water resources, minerals and coal. Instead of providing development for the indigenous population, the increased interest in natural resources on the part of the Russian state, as well as both Russian and foreign companies, puts increasing pressure on the indigenous peoples and their traditional livelihoods.

## What is the relevance for Denmark?

Danish business interests in natural resources from Russia were strongly confirmed during a visit of Russian Prime Minister Putin to Denmark in April 2011. Indeed, Denmark imports considerable amounts of Russian coal and it will increase its imports of natural gas from Russia by 50% in 2012. Most of these natural resources come from the homelands of many of Russia's indigenous peoples. The increased presence of extractive industries has strongly affected Russia's indigenous peoples' traditional ways of life and their livelihoods, is already jeopardizing the enjoyment of their rights as enshrined in the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples and may

## Evenkia hydroelectric dam

Both the state and Russia's largest hydropower company, RusHydro, remain determined to substantially expand hydropower in Siberia and the Russian Far East, which is the homeland of the majority of Russia's indigenous peoples. According to a new "territorial planning scheme of the Krasnoyarsk Territory", covering the basin of the Yenisei River and running until 2030, the plan is to construct seven new large hydropower plants. If these plants are built, approx. 2.11 million ha. of land will be flooded.

One of these projects is the Evenkia Hydroelectric Power Plant, which, if built, will produce the world's largest artificial lake, covering 9,000 square kilometres, will deprive up to 7,000 indigenous Evenks of their homelands and livelihood and submerge one million hectares of virtually untouched pristine forest.

In 2008, more than 2,000 Evenks signed an open letter to then President Putin, urging him to stop the project. They were supported by indigenous organizations, environmental NGOs, some local authorities and even the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD), which in 2008 asked Russia to withdraw its support for this project after receiving alarming reports from indigenous organizations. In 2009, during the Universal Periodic Review of the Russian Federation, Denmark, for example, referred to CERD's recommendations and urged Russia to implement them.

Despite information in 2010 that RusHydro had shelved its plans to construct the Evenkia dam, RusHydro announced in November 2011 that the project was undergoing approval at various levels. This came as a surprise to many who had strongly opposed the dam, and RusHydro later retracted the statement and conceded that ultimately, the decision to build the dam would have to be taken by the state authorities and not the company. The environmental impact assessment procedures are nonetheless ongoing, although the company has failed to reach an agreement with local stakeholders.

lead to an exacerbation and prolongation of conflict situations in the region.

### **Danish support to indigenous peoples in Russia**

Support from the Danish Ministry of Foreign Affairs to indigenous peoples in Russia has been very important and has contributed to the development of a nationwide indigenous movement and the capacity building of indigenous organizations, which are now increasingly able to defend the rights of their peoples and to respond to the challenges with which they are confronted.

IWGIA's Russia Programme, supported by the Danish Ministry of Foreign Affairs, was initiated in 2001 and was preceded by more than 10 years of contact and small-scale cooperation between IWGIA and RAIPON.

The Danish support has contributed to:

#### **Defending the national legal framework**

The legal advocacy group coordinated by RAIPON has, since 2001, managed to defend the three vitally important framework laws enshrining indigenous rights in Russia. Additionally, RAIPON has succeeded in defending indigenous rights in the ever volatile legal environment of the Russian Federation.

#### **Targeting international fora**

RAIPON addresses international human rights mechanisms such as the UN treaty bodies and the UN Hu-

man Rights Council (in partnership with IWGIA). In 2008 and 2009, this delivered positive results in the form of recommendations to and commitments by the Russian government to respect and realise indigenous peoples' human rights. These mechanisms also serve as platforms facilitating dialogue between RAIPON and high-level representatives of the Russian administration.

#### **Regional capacity building**

Legal seminars have evolved into a flexible and effective instrument, allowing RAIPON to respond to challenges emerging in individual regions, such as certain land-rights issues, oil pipeline construction, oil extraction or construction of hydroelectric dams. Through these seminars, local activists have been trained to act on the political arena in their regions, and to give their input into discussions about industrial projects and other relevant issues, and regional authorities have been made aware of RAIPON's concerns.

#### **Regional empowerment**

In various regions, indigenous information centres have emerged, consolidated themselves and hugely improved the capacity of indigenous peoples to respond to political challenges in their regions and to threats to their land rights and livelihoods. One example is the information centre "Lach" which plays a leading role in defending indigenous peoples' right to natural resources, particularly fish, and monitors upcoming oil developments on the West coast of Kamchatka.



*Yamal-Nenets Autonomous Okrug - Photo: Kallim Wessendorf*



### **National network and awareness raising**

- Through the network of information centres, RAIPON's award winning website ([www.raipon.org](http://www.raipon.org)) has developed into a unique resource for indigenous peoples in Russia. It is updated daily with news received from the regions and offers access to a wealth of material on indigenous peoples in Russia.
- Weekly news is disseminated by means of various mailing lists that keep a broad variety of readers in Russia and abroad informed of current developments and stimulate discussions among indigenous youth and leaders on a broad range of issues.
- The journal "The Living Arctic" is published bi-annually and is distributed even to very remote settlements which have no regular access to the

outside world. It is especially significant for those regions which are not connected by electronic communication and it has a strong focus on rights-related issues.

To sum up, the strategic support for advocacy work on a national and international level, training seminars and information centres network has enabled RAIPON to become the significant national umbrella organization and legitimate international representative of indigenous peoples of Russia that it is today. This achievement can only be maintained with continued external funding, so that the organisation can remain independent and a strong defender of human rights.

## **RECOMMENDATIONS**

- To maintain the Danish commitment to promoting respect for indigenous peoples' rights and to place renewed focus on the situation of indigenous peoples in the Russian Arctic.
- To keep indigenous peoples as a priority in the new strategy of the neighbourhood program, in line with the Strategy for Danish support to Indigenous Peoples and the Arctic Strategy of 2011.
- To emphasize support to indigenous peoples in Russia as an important contribution to good governance, human rights and democracy, taking into consideration Denmark's competency on these issues.
- To take a human rights-based approach to supporting indigenous peoples in Russia.
- To consider the indigenous peoples of the whole Russian North as a specific target group rather than focusing and providing support only to indigenous peoples in the European part of Russia, which already receives the most financial support from European countries.
- To strengthen the role of RAIPON as a national umbrella organization. The link between international, national, regional and local work is crucial and it is only possible to influence political developments and decision-making at all levels through a strong umbrella organization with active organizations and members at all levels.

## EUN - Studenter

---

**Fra:** Jesper Ellekilde Jensen <JEJ@dst.dk>  
**Sendt:** 22. oktober 2012 09:51  
**Til:** Fin Poulsen; EUN  
**Cc:** Charlotte Juul Hansen; Lars Thygesen  
**Emne:** Høringssvar

**Klassifikation:** UKLASSIFICERET

Til Udenrigsministeriet

Danmarks Statistik takker for muligheden for at komme med bemærkninger til Udenrigsministeriets ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017.

I den anledning vil vi gerne foreslå en mindre tilføjelse ang. betydningen af uafhængig og objektiv statistik for udvikling af demokratiet og for borgernes mulighed for at holde deres magthavere ansvarlige. Det har vist sig i mange af naboskabs-landene, at borgerne og virksomhederne slet ikke ved, hvordan det går på vigtige samfundsområder, fordi statistikken er for dårlig og manipuleret. Det er en udbredt praksis, at statistikken udarbejdes af de myndigheder, hvis virksomhed den gerne skulle kontrollere, og at den udarbejdes på en måde, der tilsidesætter de grundlæggende principper, der må gælde for officiel statistik, jf. FN's grundlæggende principper, <http://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/fundprinciples.aspx>.

Desuden har mange af landene helt utilstrækkelig kompetence mht. korrekte metoder til udarbejdelse af statistikken. Manglen på god statistik er også et problem for monitoreringen af, om bistandsprojekter faktisk har den ønskede virkning.

Danmarks Statistik foreslår derfor, at man i kapitel 2 indsætter ordene markeret med rødt nedenfor:

### **Independent public institutions**

The integration of human rights and good governance principles into national constitutions and legislation – as well as their translation into action – is crucial for the development and consolidation of democracy. Independent public institutions with a mandate to uphold human rights and ensure the rule of law are therefore vital actors in any democratic society. The Neighbourhood Programme will give support to institutions such as the ombudsman and national human rights institutions to enable them to fulfil their mandates. Assistance could encompass capacity development, training of staff, establishment of complaints mechanisms, facilitation of dialogue with government representatives, study visits and cross-border collaboration.

### **An accountable and effective public administration**

Public institutions with the capacity to efficiently perform their role and being held accountable by their citizens are essential in any democracy. This includes adherence to the principles of rule of law, equal access for all citizens to fair legal proceedings, transparent administration of public funds, access to independent and objective statistics on societal issues, and inclusion of citizens in open decision-making processes. The Neighbourhood Programme will collaborate with selected national and local public authorities to this end. Assistance could encompass support to preparation and implementation of national policies and reforms, development and application of anti-corruption measures, alignment to international best practices and EU standards, and enhanced capacity to interact with civil society actors.

Med venlig hilsen

**Jesper Ellemose Skou Jensen**

Chefkonsulent / Chief Adviser

International Rådgivning / International Consulting

Tlf. 39 17 32 44

[jej@dst.dk](mailto:jej@dst.dk)

**Danmarks Statistik**

Sejrøgade 11, 2100 Kbh. Ø

[www.dst.dk](http://www.dst.dk)

## EUN - Studenter

---

**Fra:** Fin Poulsen  
**Sendt:** 25. oktober 2012 08:49  
**Til:** EUN - Studenter  
**Emne:** Fwd: Høring om ny strategi for Naboskabsprogrammet  
**Vedhæftede filer:** image001.gif

**Opfølgningsflag:** Opfølgning  
**Flagstatus:** Afmærket

**Klassifikation:** UKLASSIFICERET

Vil I tage denne med i oversigten til URU jf. Mail fra i går. Fint om I kan lave oversigten her til formiddag da den skal sendes til min.sek.

Vh. Fin

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

**Fra:** Mikkel Balslev <MB@redbarnet.dk>  
**Dato:** 25. okt. 2012 08.19.18 CEST  
**Til:** "EUN@um.dk" <EUN@um.dk>, "finpou@um.dk" <finpou@um.dk>  
**Cc:** Sergio Kristensen <SK@redbarnet.dk>  
**Emne:** Høring om ny strategi for Naboskabsprogrammet

To The Danish Ministry of Foreign Affairs,

Save the Children Denmark would like to thanks for this opportunity to comment on the strategy.  
Please find below our comments.

1. The paper is clear, concise, focused, partnership oriented and relevant to the region .
2. Focus on democracy and economic growth is very pertinent
3. Effective active participation of all citizens through fulfilment of their rights. The paper focus in these areas but the situation for youth could be more emphasised.
4. Geographical focus is good, particularly as it is focussing on a relatively small number of countries on the borders of the EU which find it difficult to access other donor funding (beyond EU).
5. It will be important in setting overall annual allocations that a regular review is undertaken of where other donor funding is available, allocating more resources to those countries/themes where less/little/no external funding is being offered by large international donors (e.g. USAID, EU).
6. Accountable and effective public administration highlighting the need to be accountable to the citizens, but the support outlines only focuses on the institutions and not on their interaction with wider society/civil society and no further mention of accountability beyond enhancing capacity to interact with civil society. Not just interaction needed but realisation of the benefits of involving civil society and participation of citizens in effective policy development and implementation.
7. Civil society: This and the previous paragraph could go a bit deeper and explore how to support the effective interaction and collaboration between civil society and govt – it talks only about “constructive dialogue” - it could aim further so govt/civil society see how they can effectively support each other and gain benefits by closer collaboration (both for govt and the country/citizens as a whole).

8. Economic development: skills development: seems to be well aligned with the small-medium enterprises development mentioned. However the comment at the end of the paragraph "this may also include specific gender oriented components" is not consistent with the statement on the bottom of page 11 of the document where it is talked about equal opportunity for women/men and minorities.
9. Reports in the sub-region clearly states that women, minorities and youth are very much excluded from economic gains – more so than men. So in this context it could have been positive to see a stronger commitment to skills development for those target groups.
10. Aiming for real economic participation of young people, women and minorities will also uphold the other part of the focus of neighbourhood program – democratic governance – by extending participation of currently excluded parts of society to economic opportunities. In particular it will be important to focus on youth, women and minorities to ensure stability and avoid "disillusionment" and potential insecurity during political changes over the coming years.
11. Save the Children Denmark knows very well there is a clear link between economic exclusion for youth and insecurity/instability in a country – so the strategy could add good weight to this argument to include some clear focus on including youth and women.
12. Overall this seems to be a good program and the focuses are relevant and realistic. The program has a clear rights based focus, obviously, as Save the Children we would like to see even stronger emphasis on youth and children.

Med venlig hilsen/Best regards,

Mikkel Balslev  
Deputy Programme Director  
Direct line +45 3524 8532  
Mobile + 45 5136 4878  
Skype: mikkel\_balslev  
E-mail: [mb@redbarnet.dk](mailto:mb@redbarnet.dk)



Save the Children Denmark  
Rosenørns Allé 12  
1634 Copenhagen V.  
Denmark  
Telephone +45 3536 5555  
Fax +45 3539 1119  
[www.savethechildren.dk](http://www.savethechildren.dk)  
[Give a donation](#)

---

#### Høring over ny strategi for Naboskabsprogrammet

Udenrigsministeriet ser frem til dine bemærkninger og kommentarer til [udkast til ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017](#).

Den ny strategi for Naboskabsprogrammets har to overordnede prioriteter:

- 1) Demokrati og god regeringsførelse, herunder respekt for menneskerettigheder og mindretal, konfliktløsning og fredsprocesser, ligestilling mellem kønnene samt styrkelse af civilsamfund.
- 2) Fremme af økonomisk udvikling, herunder bæredygtig vækst, jobskabelse og energieffektivitet.

Dine bemærkninger til strategien beder vi om af få senest mandag den 22.oktober kl. 12.00.  
Bemærkninger bedes sendt pr. email til [EUN@um.dk](mailto:EUN@um.dk) med cc til [finpou@um.dk](mailto:finpou@um.dk).

**Udenrigsministeriet**  
eun@um.dk  
finpou@um.dk

**Sagsnr.**  
2012-01264

**Svar på høring fra Udenrigsministeriet om ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017**

**Doknr.**  
14758

Udenrigsministeriet har ved e-mail af 9. oktober 2012 anmodet Økonomi- og Indenrigsministeriet om eventuelle bemærkninger til høringen.

**Dato**  
22-10-2012

Økonomi- og Indenrigsministeriet har følgende bemærkninger til høringen:

Det foreslås, at sætningen på side 3: "There remains in some places of the region a potential for ethnic clashes (...)" ændres til: "Latent ethnic conflicts remain in some places of the region". Ændringen af formuleringen bør ske, da "potential" fremstår positivt ladet i denne sammenhæng, hvilket kan være uhensigtsmæssigt.

Med venlig hilsen  
**Christine Boeskov**

## Ilisimatitsissut Notat

Uunga **Udenrigsministeriet**  
Til

Assinga uunga  
Kopi til:

### **Bemærkninger fra Grønlands Selvstyre til Udkast til Strategi for Danmarks Noboskabsprogrammet 2013-2017.**

20. oktober 2012  
J.nr.  
Brev nr.

Strandgade 91, 3  
Postboks 2151  
1016 København K

Og/tel +45 3283 3800  
Fax +45 3283 3801  
journal@ghsdk.dk  
www.nanoq.gl/ghsdk

Vi har læst udkast til Strategi for Naboskabsprogrammet med stor interesse og finder at de to overordnede formål om at fokusere på Demokrati og God Regeringsførelse samt Økonomisk udvikling som værende særdeles relevante.

Fra Grønlands side ser vi Naboskabsprogrammet en del af Rigsfælleskabets politik på støtten til oprindelige folk og den overordnede menneskerettighedspolitik, samtidig med vi mener der bør være en vis konvergens med Kongerigets arktiske strategi.

Politisk, økonomisk og socialt er de oprindelige folk i Rusland, sammenlignet med oprindelige folk i det øvrige Arktis, i en særlig situation, med ringe anerkendelse af deres rettigheder til jord og ressourcer, med udbredt fattigdom og social nød og en generelt og stadig mere bekymrende menneskerettighedssituation i landet. Samtidigt har oprindelige folk i flere regioner mistet deres hidtidige rettigheder til jagt og fiskeri, og udnyttelsen af naturressourcer fra oprindelige folks territorier i Rusland er steget voldsomt, uden at oprindelige folk er blevet konsulteret herom, endsige fået nogen form for udbytte eller kompensation.

Som bekendt er Rusland ikke berettiget til at modtage officiel udviklingsbistand under OECD's DAC-regime pga. deres høje bruttonationalprodukt (BNP), selvom oprindelige folk i Rusland lider under udbredt fattigdom og f.eks. har den laveste middellevealder i hele det arktiske område (58 år for den mandlige befolkning ifølge Arctic Human Development Report, 2004). Også blandt Ruslands oprindelige folk er der store socio-økonomiske forskelle, hvor beboerne i det europæiske nord er relativt mere velstillet end de oprindelige folk i Sibirien og Fjernøsten. Derfor har støtten til oprindelige folk i Rusland over Naboskabsprogrammet haft en afgørende betydning for, at oprindelige folks organisationer i Rusland fortsat har kunnet fungere og især via deres paraply organisation RAIPON, som er såkaldt Permanent deltager i Arktisk Råd, har kunnet fortsætte med at drive fortalervirksomhed og kapacitetsopbygningsaktiviteter og dermed med til at gøre en forskel for oprindelige folk i Rusland og for det internationale samarbejde. De seneste år



har russiske oprindelige folks fortalervirksomhed haft stigende fokus på en dialog med privatsektoren om internationale og nationale normer for ansvarlig virksomhedsledelse.

Det er derfor bekymrende at udkast til Naboskabsprogrammet 2013 ikke indeholder nogen referencer til oprindelige folk på trods af, støtten til oprindelige folk er central for strategiens fokusområder.

Med Ruslands økonomiske genopretning in mente, er det forståeligt at Danmark, lige som andre donorer, ikke finder det relevant at have fokus på Rusland. Problemet er dog, at Ruslands økonomiske udvikling ikke har givet afkast i form af at forbedre oprindelige folks situation, som bliver stadig mere graverende.

Grønlands Selvstyre finder derfor, at støtten til oprindelige folk fortsat bør være en del af Danmarks Naboskabsprogram 2013-2020 og at der derfor bør afsættes tilstrækkelige midler til formålet.

Udover at der sikres en passende bevilling til oprindelige folk i Rusland, hvad enten dette sker direkte til oprindelige folks organisationer i Rusland eller via dansk og/eller grønlandsk-baserede NGO'er og virksomheder, ser vi gerne at der sker nogle ganske enkelte formuleringstilføjelser til udkastet.

Disse ændringer er angivet i rødt forneden:

Side 5, kapitel 1. I beskrivelsen af de overordnede formål:

Democracy and Good Governance, including respect for human rights, conflict resolution and peace building, gender equality, indigenous peoples' rights, minority rights, and strengthening of civil society.

Side 7 og 8, sidst i kapitel 4:

Developments in Russian and Turkey are important to the Neighbourhood region – and to the EU. While Russia and Turkey are not priority countries, ~~limited~~ assistance will be given for targeted interventions, particularly in the field of civil society and the media ~~and~~ as well as in support of indigenous peoples' rights. This assistance will mainly be given on an ad hoc basis or as part of regional or thematic programmes.

Med ønske om en positiv modtagelse af vore kommentarer. Vi står naturligvis til Udenrigsministeriets rådighed såfremt det skulle være nogle spørgsmål.

På vegne af Grønlands Selvstyres Udenrigsdirektorat

Sign.

Tove Søvendahl Pedersen

Toqq/direkte  
telefon 3283 3836 • fax 3283 3801  
tsp@ghs.dk.dk

## EUN - Studenter

---

**Fra:** Henriette Laursen | AIDS-Fondet <henriette@aidsfondet.dk>  
**Sendt:** 19. oktober 2012 14:43  
**Til:** EUN  
**Cc:** Fin Poulsen  
**Emne:** Høringssvar – Ny strategi for Naboskabsprogrammet

**Klassifikation:** UKLASSIFICERET

Høringssvar fra AIDS-Fondet om ny strategi for Naboskabsprogrammet

Til Udviklingsminister Christian Friis-Bach

AIDS-Fondet glæder sig over den nye strategi for Naboskabsprogrammet, som ministeren har sendt til offentlig høring. Strategien er i fin overensstemmelse med den nye strategi for Danmarks udviklingssamarbejde med sit fokus på udvikling af demokrati, menneskerettigheder og styrkelse af civilsamfundet. Vi bifalder også den fokuserede udvælgelse af prioritetslande.

EU's nabolande oplever nogle af de hurtigst voksende hiv-epidemier i verden. Ikke mindst Ukraine, hvor stofbrug og sexarbejde er de primære drivkræfter for epidemien, men hvor der ifølge lokale civilsamfundsorganisationer også finder en "usynlig" epidemi sted blandt mænd, der har sex med mænd. Spørger man lokale klinikker i Kiev, er hiv-prævalensen blandt mænd, der har sex med mænd op mod 15 %.

Ukraines parlament vedtog den 2. oktober i førstebehandling et lovforslag, som skal straffe udbredelse af "homoseksuel propaganda" med op til fem års fængsel. Lovforslaget er ikke blot et stort slag mod basale menneskerettigheder og et forsøg på at finde en nem syndebug op til valget, det er også et markant skridt væk fra integration med EU.

Hiv og aids kaster et skarpt lys på ethvert lands evne til at rumme og respektere alle dele af sin befolkning, det tester demokratiets resiliens og de statslige autoriteters vilje til at handle og prioritere evidensbaseret frem for moralistisk. Hiv- og aids-sagen har i 30 år fungeret som løftestang for marginaliserede gruppers rettigheder. De spirende civilsamfund i EU's nabolande vil også kunne bruge denne dagsorden til at kalde de vigtige beslutningstagere sammen i et forsøg på at inddæmme hiv-epidemien blandt udsatte grupper og dermed skabe grobund for dialog og accept i samfundet.

AIDS-Fondet håber, at Naboskabsprogrammet i fremtiden vil have markant fokus på kapacitetsopbygning af civilsamfundsorganisationer med hiv-forebyggelse som løftestang for rettigheder til marginaliserede grupper og ser frem til et frugtbart samarbejde om Naboskabsprogrammet!

De bedste hilsner/Best wishes

AIDS FONDET

Henriette Laursen  
Direktør

Vestergade 18 E  
DK-1456 København K  
Dir: 8833 5629  
Mob: 2811 1093  
E-mail: [henriette@aidsfondet.dk](mailto:henriette@aidsfondet.dk)

Vær med i kampen mod aids  
Bliv medlem [www.aidsfondet.dk/bliv-medlem](http://www.aidsfondet.dk/bliv-medlem)

## Høringssvar vedrørende udkast til Ny Strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017.

### **1. Oprindelige folk i Rusland er ikke særskilt nævnt i den nye strategi.**

Udkastet bryder markant med den tidligere strategi, idet Rusland nu ikke længere regnes for et modtagerland; dog bevares muligheden for en lille målrettet indsats. Det ser ud som om, at en vigtig del af den forrige strategi – nemlig et fokus på oprindelige folk i arktisk Rusland - ikke længere er en del af programmet. Vi undrer os over, at de oprindelige folk ikke kan være en del af det lille indsatsområde, som er reserveret Rusland i den nye strategi.

På baggrund af en forespørgselsdebat i Folketinget i år 2000 vedtog et enigt Folketing en dagsorden om en målrettet indsats for oprindelige folk i arktisk Rusland. Centralt i debatten stod en opgradering af støtte til oprindelige folk i lande, der i bistandssammenhæng ikke betragtes som udviklingslande.

Oprindelige folk i de russiske polaregne fik en helt særlig opmærksomhed. Dels fordi Danmark gennem rigsfællesskabet regnes som et arktisk land, og dels fordi disse folkeslag indtil da faldt i et bistandsmæssigt tomrum. Der blev oprettet en særlig pulje til de oprindelige folk i arktisk Rusland. Denne pulje har gennem årene hørt under forskellige kontorer i Udenrigsministeriet indtil den, de sidste mange år har hørt under Naboskabsprogrammet. Puljen er forsvundet helt ud af den nye strategi. Er det meningen at den skal forsvinde i stilhed eller ligger den fremover et andet sted? Hvis ikke anbefaler INFONOR, at puljen bevares i den fremtidige strategi for Naboskabsprogrammet. Således at Danmark kan leve op til de forventninger, man har til os, og de forpligtigelser og målsætninger vi har sat os i arktisk politik.

# INFONOR

*Forening til støtte for oprindelige folk i Ruslands nordlige og fjernøstlige områder*  
*Общество по содружеству с коренными малочисленными народами Севера и Дальнего Востока России*

Det helt særlige ved puljen indtil nu er, at vi med små midler er nået ud til lokale grupper langt fra magtens centrum og derved tilgodeset behov, som man aldrig ser i de store overordnede projekter. Vi kan med sikkerhed sige at ingen af de projekter som INFONOR har arbejdet med ville være kommet i stand uden den danske pulje. Faktisk har andre med interesse for dette arbejde som vi har mødt misundt denne pulje. Det gælder både folk fra andre europæiske land og Rusland. Dette blev også fremhævet af flere indlæg til debatten på Ulandsnyt (<http://www.u-landsnyt.dk/blog/350/st-t-oprindelige-folk-i-rusland>).

Nogle danske ngo'er og konsulenter har opbygget en stor viden om urfolkenes situation i de forskellige regioner i Rusland, som gennem en fortsat prioritering af området med positiv effekt kan bruges til at videreudvikle de igangsatte tiltag og forbedringer, så en bæredygtig udvikling opnås.

Situationen for de oprindelige folk er forbedret for nogle segmenter af befolkningen men for størstedelen er den stadig kritisk og sårbar. På Kola Halvøen er fattigdommen accelererende i landdistrikterne hvor flertallet af de oprindelige folk bor. I de sidste 20 år har de oprindelige folk hovedsaglig levet af en subsistensøkonomi, hvilket har betydet, at søerne er ved at være tømt for fisk. Endvidere har den globale opvarmning skabt store miljøforstyrrelser. Samernes primærerhverv, rensdyrdrift, har siden Sovjetunionens opløsning været for nedadgående. Det er årsagen til, at det er vigtigt for INFONOR, at gennemføre projekter, der revitaliserer rensdyrdriften ikke blot økonomisk men også som kulturbærende samisk erhverv. Med støtte fra den danske pulje har samerne i Nordrusland opbygget rensdyrdriften på samiske vilkår med inspiration og vidensoverføring fra rensdyrdriften i Norge.



*Forening til støtte for oprindelige folk i Ruslands nordlige og fjernøstlige områder  
Общество по содружеству с коренными малочисленными народами Севера и Дальнего Востока России*

Endvidere har INFONOR medvirket til at opbygge bæredygtig kapacitetsopbygning, ved at de forskellige rensdyrbedrifter, Obschinaer, har dannet et Obschinaråd som har direkte repræsentation hos guvernøren i Murmansk. Gennem de oprindelige folks råd, som er oprettet af lokalregeringen, har samerne i obschinarådet samme mandat som guvernøren hvis en sag kommer til afstemning. Medlemmerne i obschinarådet er repræsenteret gennem deres erhverv og tilhører den del af befolkningen som ellers ikke bliver hørt – altså langt væk fra den samiske elite.

## **2. NGO,erne som en del af den nye strategi for Naboskabsprogrammet.**

Det kan undre at ngo'er er forsvundet helt ud af den nye strategi for Naboskabsprogrammet. Dette til trods for, at det netop er med ngo'erne som bindeled, at man har gennemført de sidste 10 års indsats. Det betyder, at ngo'erne både har et stort kendskab til de områder og de problemstillinger de arbejder med og samtidig er vidensformidlere i forhold til de bevilligende myndigheder i Danmark (UM). Endvidere har ngo'erne mulighed for at tilpasse tiltagene efter vilkårene og derved nå ud til lokale oprindelige folk som pga. manglende repræsentation er marginaliserede, og derfor ikke har mulighed og ressourcer til at igangsætte relevante projekter. Det er i udkastet til den nye strategi (øverste side 8) ikke til at se hvem og hvordan man kan ansøge om midler til Rusland. INFONOR mener, at det er absolut afgørende, at erfarne NGO'ers kompetencer bruges i det fremtidige arbejde og det er derfor vigtigt, at de indskrives i den nye strategi for Naboskabsprogrammet.

### **3. Udvidelse af fokusområderne for oprindelige folks puljen.**

INFONOR er glade for at se de to overordnede prioriteter for den fremtidige strategi og mener, at særlig punkt 2: "Fremme af økonomisk udvikling, herunder bæredygtig vækst, jobskabelse og energieffektivitet" også bør være en prioritet for projekter under puljen til oprindelige folk.

De før omtalte projekter, om revitalisering af rensdyrdriften som samisk primærerhverv gennem etablering af obschinaer, er netop eksempler på projekter, som har fokus på fremme af økonomisk udvikling, herunder bæredygtig vækst og jobskabelse. Gennem disse aktiviteter etableres samarbejdsfora som Obschinarådet og derved opnås stærk fortalervirksomhed gennem den bæredygtige kapacitetsopbygning som igen styrker samisk identitet og kultur.

Det har gennem alle årene været INFONORs erfaring at projekter med ovenstående fokus har været en kamp at få igennem pga. det ensidige fokus på Kapacitetsopbygning og civilsamfund. Ved at støtte denne type af projekter medvirker man også til at skabe samarbejde om en demokratisk og økonomisk udvikling i nabolandene som fremhævet som et af kerneområderne af Udviklingsminister Christian Friis Bach.

21-10-2012. På INFONORs bestyrelses vegne

Claus Oreskov, Formand

## EUN - Studenter

---

**Fra:** Jan Ole Haagensen <JOH@rct.dk>  
**Sendt:** 19. oktober 2012 15:45  
**Til:** EUN  
**Cc:** Fin Poulsen; Lars Nyholm; Erik Wendt  
**Emne:** RCT kommentarer til Strategi for Det danske Naboskabsprogram (2013-2017)

**Klassifikation:** UKLASSIFICERET

### **RCT kommentarer til Strategi for Det danske Naboskabsprogram (2013-2017)**

Vi har med glæde læst UMs oplæg til den næste periode af Det danske Naboskabsprogram (2013-17). Vi hæfter os især ved at programmet nu harmoniseres med centrale principper for dansk udviklingsbistand. Her tænkes især på at rettighedsbaseret udvikling gøres til udgangspunkt for programmet.

Det hilses desuden velkomment, at demokrati og god regeringsførelse bliver et af programmets to hovedmål samt den vægt der ligges på sammenhængen mellem et stærkt civilsamfund og kompetente nationale institutioner, der rent faktisk kan varetage borgernes interesse og sikre muligheden for økonomisk udvikling, der gavner hele samfundet. Vi ser nu frem til implementeringen af strategien.

Vi håber, at man her vil bygge videre på RCT's positive erfaringer fra blandt andet Balkan med arbejdet med relationen mellem ansvarlige civilsamfundsorganisationer og relevante statslige institutioner, hvor civilsamfundsorganisationer på den ene side gennem deres specifikke faglighed er med til at give de statslige institutioner et fagligt konstruktivt og udviklende mod- og medspil og på den anden side agere en ansvarlig vagthund med henblik på at forebygge tortur og anden mishandling på steder, hvor mennesker holdes frihedsberøvet. Herved vil man være med til at kapacitetsopbygge civilsamfundsorganisationer, de relevante statslige organisationer samt ikke mindst styrke de ofte fortsat svage demokratiske institutioner og gøre det lettere at opnå et tættere samarbejde med EU.

Vi kan forstå, at man har været nødt til at prioritere blandt lande, der skal fokuseres på. Landevalget kan naturligvis diskuteres. Vi havde gerne set at Rusland og Georgien havde været med på listen over prioriterede lande. Vi forventer imidlertid, at den fleksible pulje, der er afsat til uforudsete politiske muligheder eller kriser primært bruges på støtte til civilsamfundsorganisationer i såvel prioriterede som ikke-prioriterede lande i regionen.

Lars Nyholm  
Projekt Koordinator

Jan Ole Haagensen  
Leder af International Afdeling

Jan Ole Haagensen, PhD.  
Leder, International Afdeling  
Rehabiliterings- og Forskningscenteret for Torturofre (RCT)  
Borgergade 13, København K, DK-1014  
Tlf. +45- 33760600, +45 - 36938605 (direkte), +45 – 20638957 (mobil)  
[joh@rct.dk](mailto:joh@rct.dk), [www.rct.dk](http://www.rct.dk)



## EUN - Studenter

---

**Fra:** Maria Lyngå Madsen (DEP) <MLM@evm.dk>  
**Sendt:** 18. oktober 2012 14:52  
**Til:** EUN  
**Cc:** Fin Poulsen  
**Emne:** VS: HØRING: Ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017

**Klassifikation:** UKLASSIFICERET

Der er ingen bemærkninger vedr. Strategien for Naboskabsprogrammet 2013-2017 fra Erhvervs- og Vækstministeriet.

Med venlig hilsen  
Maria Lyngå Madsen  
Fuldmægtig



ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Internationalt Sekretariat  
Slotsholmsgade 10-12  
1216 København K  
Tlf.: +45 33 92 83 43  
E-mail: mlm@evm.dk

---

**Fra:** Martin Hellesen, [mailto:mahell@um.dk]

**Sendt:** 9. oktober 2012 10:06

**Til:** Morten Olesen (mool@phmetropol.dk); jens.lillebaek@grontmij-carlbro.dk; 'mip@dkpto.dk' (mip@dkpto.dk); alex@apsconsultingservices.dk; 'Tove Andersen' (toa@vfl.dk); Henry Jørgensen (hej@vfl.dk); 'Niels Sørensen' (nss@dffe.dk); 'Olaf Pedersen' (ohp@dffe.dk); 'tb@fvst.dk' (tb@fvst.dk); 'Olaf Pedersen' (ohp@dffe.dk); 'Allan Bagge' (abag@fvst.dk); 'Finn Clemmensen (FVST)' (fcl@fvst.dk); 'mogens@foi.dk' (mogens@foi.dk); 'krri@naturerhverv.dk'; 'Torben Nielsen (NaturErhvervstyrelsen)' (TORNIE@naturerhverv.dk); 'caph@naturerhverv.dk'; 'bes@teknologisk.dk' (bes@teknologisk.dk); 'Henning Lüthje' (HGL@teknologisk.dk); 'Morten Ingerslev Skov og Landskab (moi@life.ku.dk)' (moi@life.ku.dk); 'Chr. Pilegaard Hansen Skov og Landskab (cph@life.ku.dk)' (cph@life.ku.dk); 'Tove Enggrob Boon, Skov og Landskab (FSL)' (tb@life.ku.dk) (tb@life.ku.dk); 'clu@sns.dk' (clu@sns.dk); khm@agrotech.dk; pnj@dmu.dk; nbo@dmu.dk; ek@dmu.dk; nijs.j.duijm@risoe.dk; pvma@cowi.dk; owinther@image.dk; Jens Peter Mortensen (jens.peter.mortensen191260@gmail.com); 'jalubo@yahoo.dk'; 'jt@geus.dk' (jt@geus.dk); Anders Hasselager; 1 - Energitilsynet (SET); 'ltg@kl.dk' (ltg@kl.dk); 'Holger Pyndt (HEP@kl.dk)'; 'sm@sm.dk'; 'Annelise Korreborg, Danske Regioner' (ak@regioner.dk); 'akf@akf.dk' (akf@akf.dk); 'niels.chresten.andersen@brk.dk' (niels.chresten.andersen@brk.dk); 'kim.bonne@regionh.dk' (kim.bonne@regionh.dk); lkp@regionsjaelland.dk; 'gwa@southdenmark.be' (gwa@southdenmark.be); 'Helle Sehested Odense Kommune (hgs@vandcenter.dk)' (hgs@vandcenter.dk); 1 - DEP Erhvervs- og Vækstministeriets officielle postkasse; Hamad Sheraz Rovsing (DEP); oim@oim.dk; statens-adm@statens-adm.dk; Claus.Dethlefsen@ft.dk; 'mip@dkpto.dk' (mip@dkpto.dk); caj@dkpto.dk; 'Søren Christian Thomsen (sct@dkpto.dk)' (sct@dkpto.dk); Annette Begtorp Michaëlis (KFST); Kenneth Skov Jensen (KFST); 'bf@fbr.dk' (bf@fbr.dk); Pia Ziegler (KFST); 'Jens Olsen Folketingets Ombudsmand (jo@ombudsmanden.dk)' (jo@ombudsmanden.dk); ske@penst.dk; 'Kira Appel Ministeriet for Ligestilling. (kia@ams.dk)' (kia@ams.dk); Ministeriet for ligestilling og kirke og nordisk samarbejde; sm@sm.dk; erk@jm.dk; claus.wenzeltornoe@kriminalforsorgen.dk; joergenbalder@kriminalforsorgen.dk; hhj001@ekstern.politi.dk; ell@us.dk; fmj@us.dk; rbj@us.dk; aun@us.dk; joh@domstolsstyrelsen.dk; Peter Vig Jensen (DST); Charlotte Juul Hansen (DST); Klaus Balslev Pedersen (DST); Jesper Ellemose Jensen (DST); 'JEL@nationalbanken.dk' (JEL@nationalbanken.dk); 'Søren V. Sørensen Nationalbanken (svs@nationalbanken.dk)' (svs@nationalbanken.dk); 'poul.i.hansen@skat.dk'; 'Dimitri Weil (dimitri.weil@skat.dk)' (dimitri.weil@skat.dk); 'lsbr@phmetropol.dk'; 'mol@dspa.dk' (mol@dspa.dk); 'Stephanie Palombi (spalombi@hotmail.com)' (spalombi@hotmail.com); Finanstilsynet Juridisk kontor; modst@modst.dk; 'Lasse Kristensen (lkr@dfm.dtu.dk)' (lkr@dfm.dtu.dk); 'joeh@ds.dk' (joeh@ds.dk); 'Vagn Andersen' (va@danak.dk); lrd@teknologisk.dk; ntm@teknologisk.dk; Marianne Jessing (maj@teknologisk.dk); Jens Thuesen; Klavs Dahl Christensen

(kdc@aarhustech.dk); Ellen Jeppesen (ej@aarhustech.dk); 'Poul Jeppesen (poj@aarhustech.dk)'; 'JD@faos.dk' (JD@faos.dk); 'Peter Mikkelsen UCC (pnm@ucc.dk)' (pnm@ucc.dk); Transportministeriet Internationalt kontor; 'vd@vd.dk'; Trafikstyrelsen; 'teth@bane.dk'; Statens Luftfartsvæsen; Andreas Nordseth (SFS); Hemming Hindborg (SFS); mth@brs.dk; chd@dkma.dk; int@sum.dk; sum@sum.dk; 'mkr@sst.dk' (mkr@sst.dk); sst@sst.dk; Michael Lauenborg (mil@kulturstyrelsen.dk)

**Cc:** Twinning Programmet; Fin Poulsen; Camilla Ivalu Sønderskov Jensen; Martin Hellesen,

**Emne:** HØRING: Ny strategi for Naboskabsprogrammet 2013-2017

Kære alle,

Til jeres orientering har UM igangsat høringsprocessen ift. strategien for Naboskabsprogrammet 2013-2017. Strategiudkastet kan findes på UM's [hjemmeside](#).

Bemærkninger til strategien bedes sendt til Kontoret for Europæisk Naboskab ([eun@um.dk](mailto:eun@um.dk)) med kopi til Fin Poulsen ([finpou@um.dk](mailto:finpou@um.dk)) senest **mandag den 22. oktober kl. 12:00**.

Mvh/Martin

-----  
**MARTIN WON TUXEN HELLESEN / [MAHELL@UM.DK](mailto:MAHELL@UM.DK)**

ASS. TO THE DANISH NCP FOR EU TWINNING/DEPT. FOR EUROPEAN NEIGHBOURHOOD  
PHONE DIR. (+45) 3392 0459

**THE DANISH MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS**

ASIATISK PLADS 2 / DK-1448 COPENHAGEN K  
PHONE (+45) 3392 0000 / [WWW.UM.DK/EN](http://WWW.UM.DK/EN)

**DANISH NATIONAL CONTACT POINT**

FIN POULSEN

CHIEF ADVISER/DEPT. FOR EUROPEAN NEIGHBOURHOOD

**For:** Kontoret for Europæisk Naboskab og Rusland  
**From:** Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO).  
**Re.:** NEFCO comments on the draft Strategy for the Danish Neighbourhood Programme 2013-17  
**Date:** 18. October 2012

NEFCO is pleased to respond to the call for comments to the draft Strategy for the Danish Neighbourhood Programme as published on the Ministry's webpage and to offer our cooperation for the mutual benefit of the Programme and NEFCO.

### **Introduction**

The Nordic Environmental Finance Corporation (NEFCO) fully endorse the aims and measures outlined in the Draft Strategy and we would like to draw your attention to the obvious synergies between NEFCO's activities and those proposed for the Neighbourhood Programme in some of the beneficiary countries.

NEFCO was established by the Nordic countries and Denmark is part owner of NEFCO and is represented on NEFCO's Board. Denmark has the possibility to influence the work of NEFCO and to support Danish priorities through the active participation of the Board members. As such Denmark can initiate finance programmes and projects that are designed to support the Danish Neighbourhood Programme and such initiatives are welcomed.

Currently NEFCO operate in two of the Eastern Partner countries, namely Belarus and Ukraine, but an expansion to Moldova is being considered.

NEFCO provides finance to private as well as public projects and partakes in Danish sponsored JV's often in cooperation with IFU, but we also finance public projects and private SME's directly and our finance is untied, although we strive to finance projects and sectors where Danish/Nordic technology is competitive.

Our comments concerns:

- Engagement with the local financial sector
- Energy efficiency and green technologies in both private and public projects

### **Engagement with the local financial sector**

We feel that the Programme's second pillar - Promoting Economic Development - is the one where NEFCO best can offer cooperation. We feel that the Programme should include the local financial institutions that could be supported to be better equipped to service SME's. It is our impression that some banks are aware of the business potential in offering special purpose finance to the market and thereby strengthen their position and standing in the local community. *NEFCO and the Neighbourhood Programme can offer a package of technical support and finance to selected banks. NEFCO can establish special purpose credit lines and the technical support could be as training of bank personnel and as extension service for energy efficiency and green technologies.*

NEFCO has increased its focus on cooperation with local banks in order to increase its outreach and implant more holistic methods for project appraisal in the local banks. We have for example a programme with Bank Lviv in Ukraine where NEFCO has provided a special purpose credit line of 2 MEUR and the bank's owners have contributed with another 1 MEUR for an Energy Savings loan scheme targeting both individual flat owners and SME's. The cooperation included for marketing support and training and the bank now has a person responsible for environmental matters employed. More than 1,000 individuals and SME's have received loans under this scheme. NEFCO and Bank Lviv are now planning for a continuation and expansion of the cooperation.

Also, we are currently preparing a cooperation project with Megabank (Ukraine). The cooperation will focus on the agricultural sector and NEFCO is considering to fund a credit line of 5million Euro that is to be used for cleaner production and energy savings and energy efficiency projects in the agricultural sector. Megabank already has a portfolio of loans to agricultural businesses and has branches throughout Ukraine with head office in Kharkiv. *This project would be strengthened considerably if the Neighbourhood Programme can support the technical assistance component.*

### **Energy efficiency and green technologies**

The countries where NEFCO and the Neighbourhood Programme are active have a blatant need for energy efficiency, energy savings and green technologies investments. The need is obvious for people coming from the Nordic area, but it is not readily acknowledged by the countries themselves.

### **Public and private sector projects**

The public sector is dominant in space heat production. Denmark has a wealth of knowledge about district heating, combined heat and power and renewable energy and has world class technology to offer but no major investment partners for such projects except Dong Energy. The countries in the Neighbourhood Programme has enormous needs for refurbishment of their municipal energy sectors but have to rely on external finance to implement much needed projects.

To our knowledge, NEFCO is the only IFI that engages in small and medium sized projects in the municipal sector in Ukraine. *NEFCO can in cooperation with Denmark establish pilot projects in Ukraine. NEFCO finances energy savings in social institutions and demonstration projects in the district heating in support of the much larger ESP programme that Denmark is also supporting.*

NEFCO works with both public and private entities to establish good practice projects that make good economic and environmental sense. We work directly with SME's and municipalities and avoid costly intermediate structures. Our modest size (as compared to EBRD) and our relatively small projects have enabled us to penetrate the market in Ukraine and operate in good cooperation with all government structures. Currently NEFCO chairs the Steering Committee of ESP.

### **Agriculture - including organic production.**

NEFCO has decided to get involved in the agricultural sector in Ukraine. The Danish cooperative bank Merkur and NEFCO have in principle agreed to cooperate on the finance of organic farming and a study of energy efficiency and greener technologies in the Ukrainian dairy sector will be launched soon. The dairy study is envisaged to establish a strong pipeline of projects that can be financed by the NEFCO Cleaner Production Finance facility or the NEFCO Investment Fund in

cooperation with Danish or Nordic project partners in the case of larger projects. The envisaged projects will include good operating practice, energy savings, renewable energy and animal welfare.

*NEFCO's and Neighbourhood Programme's efforts in this sector can be greatly enhanced through cooperation.*

#### **Secondment of staff**

During the last 2 years NEFCO staff has been supplemented by secondment of staff from SIDA that is involved in the cooperation projects that exist between Sweden and NEFCO. Our experience has been very positive and *NEFCO would welcome a secondment of staff for the purpose of implementing joint projects and programme.*

#### **Twinning**

Institutional capacity building through twinning or other technical assistance programmes is often a prerequisite for NEFCO's investment in public sector projects, such as water and wastewater projects. *A twinning component made available by Denmark through the Neighbourhood Programme will facilitate NEFCO finance to public sector projects that could be of particular interest for Danish expertise and technology.*

We trust that the above comments will lead to a dialogue and a fruitful cooperation. We will be pleased to meet with your staff to discuss in more detail at your request.

Yours sincerely

Torben Vindeløv  
Executive VP  
NEFCO

# HØRINGSSVAR

16. oktober 2012



## **VEDR. UDKAST TIL STRATEGI FOR DANMARKS NABOSKABSPROGRAM 2013-17**

Røde Kors i Danmark (Røde Kors) takker for det fremsendte udkast til en ny dansk naboskabsstrategi for 2013 – 2017 (herefter strategiudkast).

Røde Kors arbejder med sociale indsatser, social inklusion af mindretal og kapacitetsopbygning af civilsamfundet i flere af de lande, som strategien omhandler. Det gælder bl.a. Belarus og Armenien. Vi gør det i partnerskab med det nationale Røde Kors-selskab og med lokal involvering af frivillige.

Særligt i etnisk delte samfund ser vi en værdi i, at civilsamfundet bygger bro gennem konkrete aktiviteter samt gennem leverancer af serviceydelser. Det kan eksempelvis være sundhedsfremme eller førskole-aktiviteter for at fremme integrationen af Roma-minoritetsbørn i Sydøsteuropa.

På denne baggrund har Røde Kors følgende kommentarer til udkastet til en ny dansk naboskabsstrategi:

- Røde Kors er overordnet enig i strategiudkastets to hovedkomponenter, nemlig på den ene side et fokus på demokratisering og god regeringsførelse og på den anden et fokus på økonomisk udvikling.
- Tilsvarende er Røde Kors enig i fokuseringen på få, men konkrete, indsatsområder for at fremme demokratisering og god regeringsførelse, herunder styrkelse af et aktivt civilsamfund som grundlag for borgernes involvering og deltagelse i samfundet.
- Røde Kors anerkender, at naboskabsprogrammet må fokusere størstedelen af sine midler til langsigtede sektorprogrammer, og at de tilbageværende ca. 20 procent af den økonomiske ramme tildes mindre og mere fleksible indsatser. I den forbindelse peger Røde Kors dog på vigtigheden af, at midlerne ikke kun anvendes til hurtige ad hoc interventioner, men også bruges strategisk til at understøtte eksempelvis civilsamfundsindsatser.
- Røde Kors efterlyser, at strategiudkastet mere eksplicit anerkender de dilemmaer, som kan opstå i arbejdet med demokratifremme i både autoritære stater (f.eks. Belarus), men også i lande, der befinder sig midt i en demokratisk transition. På linje med den nye strategi for Danmarks Internationale Udviklingssamarbejde handler det bl.a. om at betone risikovillighed.

I den forbindelse peger vi konkret på behovet for også at styrke og gå i dialog med civilsamfundsorganisationer, som måske ikke eksplicit arbejder for at fremme en politisk dagsorden, men som er en del af lokalsamfundet og på den baggrund udgør en lokal base og et grundlag for lokalt forankret folkelig deltagelse og involvering. At styrke de organisationer er også grundlag for en demokratisk konsolidering i samspil med øvrige indsatser, herunder opbygningen af transparente institutioner.

Centralt er, at det civile samfund ofte leverer serviceydelser i de situationer, hvor staten enten ikke kan eller vil dække et socialt eller humanitært behov. Der, hvor civilsamfundet træder til, giver det et ståsted at tale fra i dialog med lokale myndigheder, hvilket kan være et vigtigt grundlag for en videre demokratisk udvikling.

Med venlig hilsen



Anders Ladekarl  
Generalsekretær